

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-LEI

C. G. DISSESCU

V ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, O. HAGI-THEODORAKY

COLABORATORI PRINCIPALI:

DIM. ALEXANDRESCO

Profesor la Facultatea de drept din Iași

MIHAIL ANTONESCU

Fost decan al Baroului de Ilfov

PETRE MISSIR

Decanul Facultății de drept din București

ALEX. D. DOBRIJEANU

Președinte la Inalta Curte de Casație

C. HAMANGIU

Consilier la Inalta curte de Casație

G. NEDELCU

Fost secretar general la Minist. de Justiție

G. CRISTESCU

Doctor în drept, avocat

G. PLASTARA

Profesor la Facultatea de drept, avocat

BARBU DIMITRESCU

Conferențiar al Facultatea de drept din Iași

ANDREI RĂDULESCU

Prof. supl. la Facultatea de drept, președ. trib. Ilfov

MIRCEA T. DJUVEA

Doctor în drept, avocat al Statului

N. STĂNESCU

Doctor în drept, avocat

SILIU RĂDULESCU

Judecător la trib. Ilfov

I. GR. PERIETEANU

Avocat

IOAN SIMIONESCU

Doctor în drept, magistrat

CONST. GEROTA

Doctor în drept, avocat

VICTOR DUCULESCU

Activo

DEM. DIMA

Doctor în drept, avocat

IULIU DRAGOMIRESCU

Avocat, Chișinău (Basarabia)

CESAR PASCU

Avocat

EM. SLATINEANU

Avocat

EUG. EMMANUEL

Doctor în drept, avocat

332.
D-ului Const. Xen
Avocat
Str. Alena, 25

Loco.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : STRADELA SF. SPIRIDON, 3

ABONAMENTUL : PE UN AN 100 LEI ; PENTRU AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚIUNI 120 LEI. — UN NUMAR 3 LEI

REDACTOR-ADMINISTRATOR : B. P. RADULESCU

TIPOGRAFIA GUTENBERG, SOCIETATE ANONIMA

EDITURĂ, TURNĂTORIE DE LITERE ȘI LEGĂTORIE DE CĂRȚI,—BUC. STR. PARIS, 20

1920

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMANA. Curtea de Apel din București.
Secția III. 1. *Națiuni Beligerante.* — *Relațiuni de afaceri.* — *Interdicțiune.* — 2. *Acte de înstrăinare încheiate cu inamicii.* — *Nullitate.* 3. *Acte civile și comerciale.* — *Tratatul de la Versailles și Saint-Germain.* — 4. *Ceho-Slovaci.* — *Acte încheiate în timpul războiului.* — *Ratificare.* — 5. *Stat.* — *Superanitate.* — *Relativitatea acestei noțiuni.* — 6. *Ordine publică.* — *Nullități.* — *Acoperire prin voința părților.* (Isidor Schlessinger cu George C. Stoicescu).

Judecătoria Ocol. I. București. — *Locațiune.* — *Sporul chirii.* — *Dacă se aplică contractelor în curs.* (Banca Generală a Țării Românești cu Filip Haas & fil).

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-LEI

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI.

N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIA III

Audiența dela 26 Mai 1920.

Președenția d-lui N. N. Săulescu, consilier

Isidor Schlessinger cu George C. Stoicescu

NATIUNI BELIGERANTE.—RELATIUNI DE AFACERI.—MĂSURA ÎN CARE
ASEMINEA ACTE SUNT INTERZISE.

ACTE DE ÎNSTRĂINARE ÎNCHEIATE CU SUPUȘII INAMICI.—NULITATE.
DAGĂ SE APLICĂ ACTELOR CIVILE SAU NUMAI COMERCIALE.—ART. 1
ȘI 3 L. DIN 21 DEC. 1916.

ACTE DE ÎNSTRĂINARE ÎNCHEIATE CU SUPUȘII INAMICI.—ÎNTINDEREA
ÎN TIMP A ACESTOR ACTE.—ART. 251 TRATATUL DELA ST. GERMAIN
ȘI ART. 299 TR. DELA VERSAILLES.

CEHO-SLOVACI.—ACTE ÎNCHEIATE ÎN TIMPUL RĂZBOIULUI.—RATIFICARE
ART. 299 AL. D TR. DELA VERSAILLES.

STAT.—SUVERANITATE.—RELATIVITATEA ACESTEI NOȚIUNI.

ORDINE PUBLICĂ.—NULITĂȚI.—ACOPERIRE PRIN VOIȚA PĂRȚILOR.—
RATIFICARE ÎN VIRTUTEA UNEI LEGI.—ART. 299 AL. D. TR. DELA
VERSAILLES.

1° Cu toate că în principiu, conform dreptului internațional, orice relațiuni de afaceri cu inamicul sunt interzise, totuși acest principiu, în lipsă de sancțiune, nu-și poate avea aplicațiunea decât în marginea în care legislația fiecărui stat beligerant ia măsuri de proibițiunea unor asemenea acte.

2° Nulitatea prevăzută de art. 3 din legea dela 21 Decembrie 1916 în privința actelor sau contractelor încheiate în contra dispozițiilor art. 1 din aceeași lege, își are aplicațiunea numai în afacerile comerciale iar nu și în transacțiunile cu caracter civil, de oarece numai cele dintâi prin frecvența și facilitatea lor sunt de natură a constitui un pericol pentru economia și apărarea țării și o întărire a inamicului.

3° Nulitatea contractelor intervenite între inamici, edictată de art. 299 al tractatului dela Versailles și art. 251 al tractatului dela St. Germain, este independentă de ostilitățile dintre forțele armate și deci această nulitate atinge

atât contractele dinainte de război cât și pe acelea din timpul când ostilitățile erau în curs.

4° Deși cetățenilor Statului Cecho-Slovac nu le este încă atribuită plenitudinea drepturilor de cetățeni ai acestui stat, în deosebi față de statul Austriac, ei totuși sunt îndreptățiți a-și valorifica drepturile față de cetățenii statelor care le-au recunoscut supușenia, și în consecință au dreptul a pretinde ca nulitatea de care au fost lovite actele făcute de ei cu supușii puterilor aliate în timpul când erau sub supușenia austriacă, să ia sfârșit în condițiunile stabilite prin art. 299 al. d. al tractatului dela Versailles.

5° Existența legală a unui stat cu urmările ei relative la exercitarea suveranității externe este o noțiune relativă care depinde pentru fiecare din celelalte state suverane de recunoșterea pe care i-au dat-o.

6° Cu toate că nulitatea unui act pentru motive de ordine publică nu se poate acoperi prin voința părților și după unele păreri nici prin schimbarea ulterioară a calității lor, care a motivat nulitatea, totuși nimic nu se opune ca, după cum printr'o lege s'a declarat ilicită cauza care determină nulitatea, tot astfel printr'o altă lege să se declare că această cauză, din împrejurări noi, încetează de a mai fi ilicită, și deci să se poată ratifica actele încheiate cu călcarea legii sub regimul căreia cauza care a dat naștere contractului era ilicită.

No. 94 — Admis apelul făcut de Isidor Schlessinger contra sentinței No. 97 din 1920 a Trib. Ilfov S. II 1).

S'au prezentat din partea apelantului I. Schlessinger d-l avocat Elias asistat de d-l avocat Take Ionescu; iar apelantul-reclamant G. C. Stoicescu în persoană asistat de d-nii avocați Zăuceanu, Flechtenmacher și V. Athanasovici.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de I. Schlessinger precum și apelul făcut de G. C. Stoicescu, ambele

1) Vezi Dreptul No. 24 dela 2 Mai a. c.

contra sentinței civile No. 97 | 920 a Trib. Ilfov s, II c. c. prin care tribunalul admite ca fundată acțiunea civilă intentată de către G. C. Stoicescu și declară nul și inexistent actul de vânzare autenticat de Trib. Notariat Ilfov și actul sub semnătură privată din 21 Februarie 1918 și obligă pe părătul Isidor Schlessinger să restituie numitului reclamant imobilele din București, str. G. C. Cantacuzino No. 120 și 122 precum și obiectele și mobilierul prevăzute în zisele acte de vânzare și în inventarul ce le însoția;

Având în vedere concluziunile scrise și orale ale părților precum și actele din dosar.

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

Gh. Stoicescu plecând în străinătate în luna Aprilie 1916, lasă o procură inginerului D. Corbu prin care îl autoriză să vândă imobilul său din str. G. C. Cantacuzino, 120—122 cu prețul cu care se va învoi.

Acesta vinde imobilul prin actul autentic din 17 Octombrie 1917 lui Isidor Schlessinger, industriași supus austriac, stabilit de mult timp în țară, cu prețul de 473,191 lei 50 bani care preț s'a încasat de procuratorul vânzătorului în condițiunile contractului.

Intorcându-se Stoicescu din străinătate, după încetarea ocupațiunei inamice, a intentat proces lui Schlessinger pentru a-i restitui imobilul, bazându-se pe decretul-lege No. 1480 din 9 Decembrie 1917, care apără pe Români în contra oricărui act de spoliatiune sau deposedare săvârșit de inamic. În urma nereușitei acestei acțiuni până la ultima instanță, Stoicescu a intentat o nouă acțiune, în urma căreia s'a dat sentința astăzi apelată.

Având în vedere că Stoicescu își bazează cererea în primul rând pe dispozițiunile legii din 21 Decembrie 1916, promulgată la Iași.

Având în vedere că legea din 21 Decembrie 1916, care se referă la decretul No. 2790 din 14 August 1916, prin art. 1 interzice oricăruia pe teritoriul regatului român, orice operațiune comercială cu supușii sau casele comerciale sau industriale aparținând statelor cu care România se află în stare de război.

Având în vedere că Schlessinger susține că contractele civile ca vânzarea unui imobil nu intră în prevederile acestei legi, iar Stoicescu obiectează că această lege nefiind de cât o aplicațiune a principiiului de drept internațional, care interzice orice relațiuni de afaceri cu inamicul, înțelege a interzice contractele de orice natură.

Având în vedere că, deși este de principiu în dreptul internațional că orice relațiuni de afaceri cu inamicul sunt interzise, totuși acest principiu, în lipsă de sancțiune, nu-și poate avea aplicațiunea decât în marea în care legislațiunea fiecărui stat beligerant ia măsuri de prohibițiune a unor asemenea relațiuni.

Că aceasta este atât de evident, în cât aproape toate statele beligerante au găsit necesar să traducă în legi, într-o măsură mai mult sau mai puțin largă, restricțiuni la libertatea de a contracta cu dușmanii, ceea ce desigur nu ar fi fost necesar dacă calitatea de inamic a unei părți ar fi prin sine însăși o cauză de nulitate a unui contract.

Având în vedere că dacă legea franceză a interzis «tout commerce» cu supușii inamici, ceea ce s'a înțeles de interpretatori în sensul cuvântului francez de «commerce», care cuprinde toate felurile de relațiuni, legiuitorul nostru era liber a limita prohibițiunea la operațiunile comerciale și dacă a făcut-o, nu se poate adăoga la lege ceea ce ea nu a spus; că de altminteri, legiuitorul nostru a avut în vedere și legea interpretativă franceză, anterioară legii noastre, care a explicat că cuvintele «tout commerce» cuprind orice fel de obligațiuni și totuși a restrâns dispozițiunile luate numai la operațiunile comerciale.

Că art. 3 din legea din 21 Decembrie 1916, care stabilește nulitatea actelor sau contractelor încheiate în contra dispozițiunilor art. 1, nu dă nici-o indicațiune că legiuitorul ar fi întins prohibițiunea și la actele civile.

Că dispozițiunile legii relative la sechestrul înființat pe bunurile supușilor inamici, fiind referitoare la o materie deosebită, nu pot duce la nici o concluziune în materia de nulitate a unor acte de dispozițiune, mai cu seamă că nici nu se constată că un asemenea sechestrul s'ar fi înființat asupra vreunei averi a apelantului Schlessinger.

Că art. 29, invocat de intimat, prevede o sancțiune penală pentru orice operațiune care contravine la prezenta lege; că deci nu i-se poate da o întindere mai mare de cât dispozițiunile legii, care nu interzic de cât operațiunile comerciale.

Având în vedere că legea interpretativă din 18 Decembrie 1918, invocată de Stoicescu pentru a dovedi că legiuitorul a înțeles a prohibi și contractele de natură civilă, nu face de cât să explice că prohibițiunile din diferite legi, printre cari și cea din art. 1 din legea din 21 Decembrie 1916, se aplică numai la supușii inamici și arată ce se înțelege prin cuvântul de inamic, fără să fi întins interzicerea operațiunilor comerciale cu inamicul și la operațiunile civile.

Având în vedere că soluțiunea mai puțin absolută a legiuitorului nostru nu este singura în legislațiunile similare ale puterilor beligerante, din care unele au lăsat să subsiste excepțiuni și mai largi în ce privește interzicerea contractării cu inamicul (ex. Italia, v. Wahl Dr. civ. et com. dela guerre, vol. I p. 641 și urm).

Având în vedere că este ușor de admis că legiui-

torul a legiferat intenționat numai asupra operațiunilor comerciale, lăsând la o parte transacțiunile cu caracter civil, întrucât cele dintâi prin frecvența și facilitatea lor erau de natură a constitui în primul rând un pericol pentru economia și apărarea țării și-o întărire a inamicului.

Că dacă se ia în considerațiune că vânzările de lucruri mobile, în care intră de exemplu și vânzările de păduri și produse miniere, au, conform art. 3 c. com. foarte adesea caracterul comercial, cel puțin pentru una din părți, că pe de altă parte vânzarea imobilelor rurale la streini este interzisă de Constituție, că deci operațiunile civile propriu zise ce puteau face dușmanii erau foarte reduse și nu puteau constitui un pericol real, nu este de mirare ca legiuitorul să le fi neglijat.

Având în vedere că apelantul Schlessinger mai susține că chiar dacă legea română ar fi interzis operațiunile civile între locuitorii țării și dușmani, totuși, atât dispozițiunile tratatului dela Versailles deja ratificat, cât și ale tratatului dela Saint-Germain, desființează această nulitate în favoarea lui, întru cât a devenit cetățean ceho-slovac; că însă Stoicescu opune că tratatul nu se ocupă de cât de contractările intervenite înainte de război; că în orice caz el nu exceptează dela anulare pe cetățenii ceho-slovaci; că, în fine, Schlessinger nu poate invoca calitatea lui de ceho-slovac, tratatul cu Austria nefiind încă ratificat și pus în vigoare.

Având în vedere că art. 299 al tratatului dela Versailles, precum și art. 251 al tratatului dela Saint-Germain, consideră ca anulate contractele încheiate între inamici din momentul când două dintre părți au devenit inamice.

Că art. 1 al anexei, la secțiunea din ambele tratate relativă la contracte, explică că persoanele, care sunt părți la un contract, sunt considerate, în sensul art. 251 și urm. ca inamice, când comerțul între ele va fi fost interzis sau va fi devenit ilegal în virtutea legilor, decretelor sau regulamentelor, cărora una din aceste părți a fost supusă, și aceasta cu începere fie din ziua când acest comerț a fost interzis, fie din ziua când acest comerț a devenit ilegal în orice mod.

Că dar principiul anulării contractelor între inamiciⁱ este subordonat legislațiunii interne a țărilor beligerante, care, cel puțin în Europe, nu a lipsit nicăieri, iar data anulării se fixează dela data când fiecare țară beligerantă a dat războiului economic cu inamicul forma unei intervențiuni prohibitive în libertatea de a încheia contracte cu supușii inamici; că din această dispozițiune se poate trage concluzia că anularea contractelor între inamici este independentă de ostilitățile între forțele armate, că deci anularea atinge atât contractele dinainte de război, cât și pe

cele din timpul când ostilitățile erau deja în curs.

Că cuvintele «cu începere din momentul când părțile au devenit inamice», nu înseamnă de cât data precisă când contractele anterioare sunt considerate ca anulate, nu înseamnă însă, după cum susține intimatul, că tratatul nu a legiferat despre anularea contractelor intervenite în urma acestei date, că aceste contracte trebuiesc considerate a fortiori ca anulate și anume dela data încheerii lor.

Având în vedere, în ce privește consecințele dobândirii cetățeniei de ceho-slovac de către apelant, că alin. d. din art. 296 al tratatului dela Versailles și din art. 251 al tratatului dela Saint-Germain, stabilește printre excepțiunile la principiul anulării contractelor între inamici, că prezentul articol, cum și anexa alăturată nu se aplică la contractele ale căror părți au devenit inamice prin faptul că una din ele era locuitor al unui teritoriu, care își schimbă suveranitatea, întrucât această parte va fi dobândit prin aplicațiunea prezentului tratat, naționalitatea unei puteri aliate sau asociate.

Având în vedere că intimatul susține că această excepțiune este stabilită numai în favoarea naționalelor statelor desmembrate din imperiile centrale față de cei rămași naționali ai acestor puteri, întru cât numai cetățenii statelor care s'au desfăcut sau au fost lovite prin desmembrare, ar fi devenit inamice prin faptul că cei dintâi locuiau într'un teritoriu care și-a schibat suveranitatea.

Având în vedere că nu interesează în cauză dacă acest aliniat, întrebunțând o formulă atât de generală se aplică și la acești cetățeni și prin aceasta au putut în unele cazuri să devină inamici fie pe teren militar fie pe teren economic.

Că această ipoteză nu poate fi de cât excepțională în urma unor operațiuni locale între trupele țărilor desmembrate și încă este puțin probabil că a urmat între asemenea state pe calea legislațiunii vre-un act de ostilitate pe terenul economic.

Că urmează deci a se examina dacă autorii tratatului, nu s'au gândit înainte de toate la relațiunile care s'au putut stabili în cursul războiului între aliații cei vechi și aliații veniți la ei în urma desmembrărilor produse în imperiile centrale, și care la epoca contractării aveau o supușenie care făcea din ei dușmanii celor dintâi.

Considerând că a susține că, puterile aliate nu s'au gândit a favoriza pe cetățenii statelor desmembrate din fostele imperii centrale, cari au fost părți în contractele intervenite cu cetățenii țărilor aliate, ar fi să se susțină că cetățenii acestor state, deși privite și ele ca puteri aliate ale puterilor învingătoare, au fost puse printr'un tratat semnat de reprezentanții lor, pe acelaș picior cu cetățenii statelor

învinse, ca Germania și Republica austriacă, până într'atât în cât și-ar vedea anulate nu numai contractele încheiate în timpul când au fost inamici, ci și acele încheiate înainte de război.

Că de altminterlea tratatele au prevăzut pentru aceste state o favoare analogă și foarte clar exprimată, relativă la lichidarea bunurilor supușilor inamici prin art. 297 trat. Versailles (249 tratatul Saint-Germain).

Considerând că, pentru a ne întoarce la textul art. 299 (251) al. d. și-a cuprinde întinderea excepțiunii ai cărei termeni atât de concisi au dat loc la discuțiune în fața Curții, că urmează a se examina coordonarea diferitelor condițiuni stabilite.

Având în vedere că tratatul, în dispozițiunea care ne preocupă, stabilește în primul rând ipoteza că părțile au devenit inamice.

Având în vedere că pentru a explica această ipoteză urmează a se recurge din nou la art. 1 din anexă.

Că, deși art. 299 (251) al. d. spune că anexa nu se aplică în ipoteza admisă de el, aceasta urmează a se înțelege numai în ce privește dispozițiunile restrictive din anexă nu însă în ce privește dispozițiunea din art. 1 care este o simplă dispozițiune interpretativă.

Având în vedere că § 1 din anexă explică, că în sensul art. 299 (251) persoanele, părți într'un contract, sunt considerate ca inamice atunci când și din momentul când dispozițiunile cu forță de lege ale statelor beligerante respective vor fi interzis sau mărginit relațiunile între ele.

Având în vedere că statele beligerante cu România, când au interzis anumite relațiuni de afaceri între Români și Austriaci, au cuprins în această prohibițiune și pe actualii cetățeni Ceho-Slovaci, cari atunci erau cetățenii Austriei și cari s'au putut afla în cazul de a se abține de-a contracta cu locuitorii României în contra dispozițiunilor legii prohibitive.

Că astfel legea prohibitivă românească și-a întins într'o măsură oarecare efectele ei asupra actualilor ceho-slovaci, cari au dovedit în sensul dispozițiunilor tratatului relative la contracte, de drept și de fapt inamicii românilor.

Având în vedere că aliniatul d. urmează cu presupunerea că partea în contract devenită inamică, a devenit inamică prin faptul (du fait) că era un locuitor al unui teritoriu care își schimbă suveranitatea.

Considerând că este constant că prin efectul tratatului, Ceho-Slovacia își schimbă suveranitatea, că nu importă că Schlessinger nu era de fapt locuitor în Ceho-Slovacia, că această expresiune a tratatului cuprinde în mod evident pe toți acei cari întruniau condițiunile cerute pentru a fi considerați ca cetățeni ai noului Stat.

Că cuvintele «prin faptul că (du fait que), care leagă în textul articolului presupunerea că părțile au devenit inamice cu aceia că una din ele era un locuitor al unui teritoriu care își schimbă suveranitatea, presupuneri cari atrag revenirea asupra anulării contractelor prescrisă prin dispozițiuni legale anterioare, justifică măsura luată, lăsând a se înțelege incompatibilitatea între noua supușenie, izvorată din principiul nou al autodeterminării națiunilor și menținerea unor măsuri de rigoare izvorâte din legăturile nefirești, care au făcut din cetățenii noilor state aliate inamicii nefirești ai supușilor țărilor aliate.

Având în vedere că discernarea sentimentelor personale ale lui Schlesinger, fie față de fosta, fie față de noua lui patrie, fie față de România, atunci când era dușmană cu Austria, fie față de România acum când este aliată cu Ceho-Slovacia, scapă de sub cercetarea Curții care nu poate urma pe intimat pe calea pe care se încearcă a păși în această ordine de idei, întru cât toți ceho-slovacii beneficiază, prin organul tratatului, în mod legal de sentimentele pe care principalele puteri aliate și asociate le nutresc pentru legionarii lui Massaryk.

Având în vedere că, după ce a formulat toate presupunerile de mai sus, tratatul ajunge la condițiunea determinantă a favoarei ce acordă și anume că partea contractantă să fi dobândit prin aplicarea tratatului naționalitatea unei puteri aliate sau asociate.

Având în vedere că nu se constată de partea intimată, față de actele prezintate, că Schlessinger este recunoscut ca cetățean ceho-slovac, atât de organele statului ceho-slovac cât și de autoritățile românești, și că statul ceho-slovac înainte chiar de a avea ființa de stat necontestată, a fost recunoscut de către aliați ca o putere aliată.

Având în vedere însă că intimatul susține că a pelantul nu poate, deocamdată, să se prevaleze de cetățenia ceho-slovacă, întru cât tratatul cu Austria nu a fost încă ratificat și deci nu are putere de lege.

Având în vedere că principiile generale, enunțate în tratatul cu Austria, figurează și în tratatul cu Germania, care a fost ratificat și care leagă toate puterile aliate nu numai cu puterea învinsă ci și cu celelalte puteri aliate.

Având în vedere că art. 81 din acest tratat impunând Germaniei recunoașterea Statului Ceho-Slovac amintește că acest tratat a fost recunoscut și de țările aliate, asociate și contractează astfel legământul de a recunoaște și supușilor acestui stat drepturile derivând din schimbarea suveranității astfel recunoscute.

Că de altminteri art. 81 și urm. face o aplicațiune a recunoașterii cetățeniei ceho-slovace, regulamentând dobândirea naționalității ceho-slovace pentru supuși

germani din teritoriile cedate de Germania statului ceho-slovac.

Că astfel cetățenii statului ceho-slovac, dacă plenitudinea drepturilor lor de cetățeni ai acestui stat nu le este încă atribuită în deosebi față de statul austriac, care încă nu este legat printr'un tratat ratificat la recunoașterea noii stări de lucruri, sunt totuși îndreptățiți de a-și valorifica drepturile față de cetățenii statelor, cari le-au recunoscut supușenia și deci a pretinde ca nulitatea de care au fost lovite actele făcute de ei cu supuși puterilor aliate în timpul când erau sub supușenie austriacă, să ia sfârșit în condițiunile tratatului cu Germania stabilite prin art. 299 alin. d.

Că, deși acest tratat nu reglementează modul de dobândire a supușeniei ceho-slovace de cât pentru foștii supuși germani din teritoriile cedate de Germania, însă el se aplică prin analogie și ceho-slovacilor foști supuși austriaci, putându-se recurge față de ei și la principiile generale de drept internațional, necontrazise de altminteri prin tratatul semnat cu Austria, destinat a deveni legea de mâine și pe care Schlessinger le satisface pe deplin.

Că deci nulitatea actului încheiat între Stoicescu și Schlessinger încetează prin efectul tratatului dela Versailles.

Considerând că, față de principiul astfel pus, devine aproape inutil a urmări pe apelantul Schlessinger pe terenul teoriilor pe care s'a angajat asupra datei de când a luat ființă statul ceho-slovac, ființă care ar fi anterioară tratatelor de pace, care s'ar urca cu efecte retroactive în favoarea supușilor săi, fie la semnarea armistițiului, fie la stabilirea consiliului ceho-slovac al lui Massaryk, fie chiar la începutul războiului mondial, ba, după cum reprezentanții apelantului sunt dispuși a admite că ar rezulta din principiile noi stabilite de conferința dela Paris, că acest stat cu drepturile lui suverane și această naționalitate cu drepturile ei distincte nu ar fi încetat nici-o dată de a avea existența lor de drept latentă, chiar în urma absorbirii după unirea prin căsătorie a celor două case domnitoare, a Boemiei de către Austria, existență care nu așteaptă de cât să fie recunoscută printr'un act internațional pentru a produce efecte asupra trecutului.

Că, în urma examinării textelor, nu se găsește în ambele tratate o schimbare a naționalității fixată la o dată anterioară tratatului, de cât în favoarea Alsacienilor și Lorenilor (art. 51 tratatul Versailles), admisă dela data armistițiului; că toate celelalte dispozițiuni ale ambelor tratate de pace relative la schimbarea de naționalitate își au efectul lor dela data tratatului.

Că în special pentru teritoriile desmembrate din

imperiul austriac rezultă clar din art. 70 al tratatului dela Saint-Germain că acei cari pierd naționalitatea austriacă nu schimbă situațiunea ce o aveau conform dreptului austriac de cetățeni austriaci cu drept de indigenat în țara respectivă, de cât din momentul tratatului; că deci textul tratatului contrazice teza reprezentanților apelantului despre recunoașterea cu drept retroactiv a drepturilor de cetățeni ai statelor nou formate cu aplicațiunea principiului antideterminării națiunilor.

Considerând că nici în privința existenței statelor nou formate nu se vede în tratate nici un indiciu al unei răsturnări a principiilor tradiționale ale dreptului internațional asupra acestei materii.

Că, conform cu aceste principii, existența legală a unui stat cu urmările ei relative la exercitarea suveranității externe este o noțiune relativă, care depinde pentru fiecare din celelalte state suverane de recunoașterea pe care i-a acordat-o, recunoaștere care a fost impusă puterilor centrale pentru statele nou formate dela data tratatelor respective, și care va urma din partea statelor neutre la un moment ales după libera lor hotărâre, dictată de interesele lor și de încrederea ce le va inspira puterea de existență a acestor state nouă.

Că din faptul că reprezentanții noilor state au figurat la semnarea tratatului alături de reprezentanții statelor aliate, nu se poate trage altă concluzie de cât că aceste state erau deja recunoscute de diferitele puteri aliate, care au voit să impună învinșilor prezența acestor reprezentanți chiar înainte ca ei să fi semnat recunoașterea puterilor ce reprezentau; că deci motivul invocat de apelantul Schlessinger relativ la retroactivitatea calității lui de cetățean Ceho-Slovac urmează a nu fi luat în considerațiune.

Că dar tratamentul de favoare acordat supușilor țărilor aliate desmembrate din puterile centrale, dacă nu și-are fundamentul într'un efect retroactiv al schimbării lor de naționalitate și-l are în destinațiunea prin tratata unor nulități, bazată pe o schimbare a naționalității, concomitentă cu tratatul, a contractantului a cărui naționalitate anterioară a motivat nulitatea.

Având în vedere că intimatul a mai susținut că nu se poate ratifica un act izbit de nulitate pentru motive de ordine publică; că deci actul intervenit între părți nu mai poate produce nici un efect.

Având în vedere că, dacă este adevărat că un act nul pentru motive de ordine publică nu se poate acoperi prin voința părților, întru cât nulitatea actului interesează ordinea publică iar nu raporturile dintre părți, că dacă este discutabilă acoperirea unei nulități prin schimbarea ulterioară a calității părților care a motivat nulitatea, în lipsa unei dispozițiuni de lege, care să prevadă această acoperire, nu este

mai puțin adevărat că după cum o lege care a declarat ilicită cauza, care determină nulitatea unui act, tot astfel o lege modificatoare, poate declara că această cauză, în urma unor împrejurări noi, a încetat de a fi ilicită și se poate ratifica actele încheiate cu călcarea unei legi sub regimul căreia cauza care a dat naștere la contract era privită ca ilicită.

Având în vedere prin urmare că rezultă în mod clar că art. 299 al. a tratatului Versailles, combinat cu alin. 1 din același articol, cuprinde dispozițiuni prin care s'au abrogat, în ce privește excepțiunile stabilite, nulitățile de ordine publică stabilite de legile interne ale statelor semnatare, și prin care s'au ratificat contractele încheiate de părți, contră dispozițiunilor legilor interne în vigoare în momentul încheerii.

Având în vedere că intimatul mai susține că nu poate recunoaște un fapt ilicit pedepsit și de legile penale, făcut în numele său, de mandatarul său.

Avnd în vedere că această chestiune nu mai prezintă interes, întru cât faptul a încetat prin efectul tratatului de a mai avea un caracter ilicit.

Având în vedere că pentru toate aceste motive apelul lui Schlessinger este fundat și urmează a fi admis.

Având în vedere că, în ceea ce privește actul sub semnătură privată din 21 Februarie 1918, nu mai există litigiu, întru cât apelantul Schlessinger recunoaște că vânzarea mobilelor s'a făcut fără mandat.

Având în vedere că apelul lui Stoicescu purtând numai asupra cheltuelilor de judecată, urmează a fi respins, întru cât apelantul cade în pretențiunile sale.

Pentru aceste motive, rednotate de d-l consilier I. Manu, Curtea, în majoritate, admite apelul lui Schlessinger.

Semnații : N. N. Săulescu, I. G. Manu, M. Mosgos.

Opiniune

Asupra apelului făcut de Isidor Schlesinger în contra sentinței civile cu No. 97/920 a președintelui Trib. Ilfov, secția II-a civ. cor. prin care s'a admis acțiunea lui George C. Stoicescu, subsemnații consilieri suntem de părere osebită de hotărârea majorității pentru următoarele motive :

Având în vedere apelul introdus de Isidor Schlesinger prin petiția înreg. la No. 789/920 și apelul făcut de George C. Stoicescu asupra cheltuelilor de judecată, prin petițiunea înregistrată la No. 749/920, ambele declarate conexe prin jurnalul Curței cu No. 1167/920.

Având în vedere susținerile părților, consultațiunile date apelantului-reclamant Stoicescu de profesorii Albert Wahl dela Facultatea de Drept din Paris și Constantin G. Dissescu de la Facultatea de Drept din

București și de publicistul Edouard Clunet, avocat la Curteade Apel din Paris, precum și concluziunile scrise ale părților, și celelalte acte și lucrări din dosar.

Având în vedere faptele procesului: apelantul Stoicescu plecând la Paris unde a ocupat mai târziu postul de atașat comercial pe lângă Legațiunea română din Franța, a dat la 26 Aprilie 1916 procură specială autentică lui C. Corbu de a-i vinde imobilele din București, printre care cele situate din strada G. Cantacuzino No. 120—122 cu prețul și în condițiunile ce va găsi de cuviință.—Războiul pornit de noi peste câteva luni a micșorat posibilitatea de corespondență între Franța și România mai ales în urma invadării inamicului în țară, care a suprimat orice legătură cu Franța.—Cum Corbu nu vânduse încă nici unul din imobile până la ocuparea orașului București, era natural să aștepte sfârșitul ostilităților, când ar fi putut comunica cu mandantele său și primi instrucțiuni.

Dar nu a trecut un an dela ocupațiune și Corbu găsește că a venit timpul ca să intre în tratative cu Isidor Schlesinger, supus și beligerant inamic, pentru vânzarea caselor și locului din Str. Cantacuzino, și ceea ce este mai curios îi oferă spre cumpărare și mobilierul din casă, cu toate că nu avea mandat pentru aceasta. În adevăr, la 17 Octomvrie 1917 prin contract autenticat de Trib. Ilfov, secția de Notariat la No. 2633, Corbu vinde lui Schlesinger pe baza procurii, cu preț de lei 473.191 imobilul proprietatea lui Stoicescu, cu clauză formală ca Schlesinger să poată cumpăra și mobilierul, dacă se va decide la aceasta în termen de 3 luni. Peste câțva timp se face și vânzarea mobilierului către Schlesinger pe preț de 80.000 lei, fapt premers de un schimb de somațiuni între acesta și Corbu, din care se trădează conivența lor asupra instreinerii mobilierului și instalațiunei din casă, pentru care Corbu nu avea nici un fel de imputer nicire de la Stoicescu.—Procesul de față pentru anularea vânzării, s'a născut din cauză că apelantul Schlesinger, de și supus inamic, a devenit auzitorul unor bunuri din țară în disprețul dispozițiunilor legilor de războiu, care interziceau ori ce raport cu inamicii.

Cu ocaziunea desbaterilor din proces s'a arătat de Stoicescu și nu s'a contestat, că Schlesinger, care supus austro-ungar stabilit în România de mai bine de 18 ani ca industriaș nu a fost internat la declararea ostilităților, pentru că din întâmplare sau din prevedere dânsul s'a găsit în Austro-ungaria cu puțină vreme înainte de 15 August 1916. Că întors în România odată cu invadarea armatelor dușmane, ca militar austriac, situațiune delicată în care fusese și mai înainte lăsat în România și care ar fi trebuit să impună cea mai mare rezervă în timpul ocupațiunei,

Schlesinger și-a reluat aci indeletnicirea sa principală realizând o importantă avere, dar nu a uitat că este în serviciul militar, ceea ce desigur l-a făcut să se prezinte ca ofițer ausriac la autentificarea contractului în discuțiune înaintea Tribunalului de Notariat român, amănunt pe care apărătorii lui Schlesinger neputându-l tăgădui, au încercat să-i reducă din însemnătate, făcând comparație între clientul lor și domnul I. Maniu, președintele Partidului Național Român din Transilvania care a purtat în timpul războiului uniformă de honved ungar fără a înceta să fie român.

Având în vedere că Stoicescu a pornit această acțiune pe baza dispozițiilor legii dela 22 Decembrie 1916 și că prima instanță i-a admis o fondantă, declarând nulă și neexistentă vânzarea în chestiune pentru considerațiunile supuse examenului Curței prin apelul de față.

Având în vedere că apelantul Schlesinger întemeiază motivele sale de nemulțumire contra sentinței Tribunalului, pe două serii de argumente ce se pot rezuma astfel :

1. Că legea din 22 Decembrie 1916, și decretul interpretativ din 18 Decembrie 1918, invocate de reclamant, prin deosebire de textele corespunzătoare din legiuirea franceză n-au interzis de cât « operațiunile comerciale » și numai pe acestea, așa că raporturile civile rămân permise cu inamicii după textul legilor noastre de războiu, legea din 15 August 1916, care sequestrează bunurile supușilor inamici neavând aplicațiune în speță, întru cât altceva este a lua o garanție asupra unor bunuri și altceva a interzice contractul.

2. Că, ori care ar fi înțelesul legilor noastre speciale, oricare principiile doctrinei și jurisprudenței Dreptului internațional, a survenit un fapt nou, care încheie discuțiunea și anume textul tratatului din Saint Germain cu Austria (semnat la 10 Septembrie 1919) art. 251 alin. d. Că Schlesinger fiind azi supus al Republicii ceho-slovace, iar aceasta fiind creată și recunoscută ca stat independent, bunurile supușilor ei fiind exceptate dela lichidare și contractele lor de la anulare, singura explicațiune cu putință este că acel stat nu a fost nici odată considerat ca inamic în cursul acestui războiu, naționalii ceho-slovaci au fost totdeauna aliați, și că, deci, nu se poate face nici o deosebire între contractele anterioare războiului și cele din timpul războiului. Că, de altfel, ceea ce întărește această soluțiune, sunt unele împrejurări care au premers situațiunei de drept de azi și care nu pot fi ignorate : faptul că domnii Beneș și Masaryk au fost primiți ca reprezentanți ai Comitetului de acțiune ceho-slovac, la Iași, la Londra, la Paris, în timpul războiului, recunoscându-se de atunci statul

lor de către aliați, că trupe ceho-slovace au fost organizate în Rusia, că, legiuni de ceho-slovaci au luptat în război alături de armatele înțelegerii; în fine, că delegații noilor state ce au fost recunoscute prin tratatele de pace, pe baza principiului naționalităților, au luat parte la congresul din Paris, impunându-și și voința lor fostelor Imperii de care depindeau, alături de reprezentanții puterilor aliate învingătoare, cât despre obiecțiunea, reținută de prima instanță, că tratatul din Saint-Germain nu s'ar putea aplica, ne fiind încă ratificat de România, apărătorii apelantului au conchis că ar fi locul la amânarea procesului până la ratificare, cum de altfel recomandă Curței și Ministerul Justiției prin adresa aflată la dosar; iar în caz că se păzește la judecată, că textele art. 249 relativ la bunuri și la măsuri de supraveghere, sequestre, etc. și art. 251 despre contracte din tratatul din Saint-Germain sunt reproducerea exactă a art. 297 și 299 din tratatul de la Versailles cu Germania, pe care țara noastră l-a ratificat, astfel că principiul indentic trecut într-o lege poate fi invocat ca o doctrină aplicabilă în speță, pentru o situațiune indentică : Polonezii față de înțelegere și față de germani, ceho-slovacii față de înțelegere și față de austriaci.

Având în vedere că reclamantul Stoicescu a cerut respingerea apelului lui Schlesinger susținând în rezumat :

1. Că legile speciale de războiu sunt copiate după textul francez, și dacă traducătorul grăbit a redat în mod greșit expresiunea « tout commerce », care însemnează orice legătură, orice raport prin orice operațiune de comerț, aceasta rămâne fără influență când se alătură legii din 22 Decembrie 1916, decretul-legi interpretativ din 18 Decembrie 1918 și legea din 15 August 1916, căci scopul legii, nu litera greșită, asigura unui punct interesează pe interpret, că legea nu a putut pune sub sechestrul toată averea mobilă și imobilă a inamicului și îngădui în același timp operațiuni civile, cumpărări de case în valoare de milioane, de mine, de cariere de cărbuni, etc. care imediat urmau a fi sechestrate. Că, această inconsecință nu poate fi intențiunea legii; că, de altminteri, doctrina și jurisprudența franceză au interpretat același text în sensul că interdicțiunea se întinde atât asupra actelor comerciale cât și asupra actelor civile; că, legislațiunea specială de războiu nu a făcut de cât să reproducă și să sancționeze principiile constante în doctrina dreptului internațional, după care toate actele făcute cu inamicii sunt nule.

2. Că, nu se poate vorbi în drept de naționalitatea ceho-slovacă sau de existența Statului ceho-slovac, de cât după ce se va ratifica tratatul de către 3 din cele 4 mari Puteri, fapt neîndeplinit, că, nu există, în

drept, stat fără teritoriu și că chiar Alsacia-Lorena nu a fost considerată că reintrând în suveranitatea Franței, de cât de la 11 Noemvrie 1918, data armistițiului, astfel că credința că Statul și naționalitatea ceho-slovacă ființează juridicește, de când primul tun austriac a bombardat orașul Belgrad, nu este admisibilă, statul Ceho-slovac ar putea data de la rezoluțiunea din Praga din Noemvrie 1918. așa că vânzarea, obiect al procesului de față, chiar în ipoteză că Schlesinger ar fi dovedit că este astăzi ceho-slovac, fiind din 1917 este nulă, data actului fixând momentul nulității; că, chiar tratatul din Versailles consideră pe Alsacienii Loreni ca supuși germani dela 1871 până la 11 Noemvrie 1918, că, nicăieri tratatul din Saint-Germain nu prevede retroactivitatea naționalității, schimbarea de naționalitate făcându-se prin aplicarea tratatului; că, dacă art. 249 din acest tratat, strein speței ce ne interesează, exceptează de la lichidare bunurile inamicilor cari au dobândit o naționalitate aliată, motivul dispozițiunii este că aliatul nu are să plătească despăgubiri de războiu și astfel bunurile lui reținute în gaj pentru acest scop sunt scoase de sub garanție, că, art. 251 din acelaș tratat este interpretat în mod eronat de Schlesinger, fiind că toate statele din interes de ordine publică națională au declarat inexistente contractele din timpul războiului, așa că tratatul nu a putut să se ocupe de cât de contractele anterioare războiului și care au fost suspendate în executarea lor, menținând suspendarea față de inamici și ridicând măsura, prin excepție față de noi aliații dar nu a putut să valideze în excepțiune, un contract pe care tratatul îl declarase fără ființă, în regula, cunoscând măsura de apărare națională luată de toate statele aliatale. Că, pentru a face neîndoioasă această concluziune, reclamantul s'a referit la interpretarea indentică dată de domnul Millerand, președintele Congresului de Pace (journal-officiel, decretul din 11 Martie publicat la 13 Martie 1920) și arată că nu se poate presupune că primul ministru al Franței nu interpretează exact textul și spiritul art. 299 din tratatul din Versailles sau 251 indentic al tratatului din Saint-Germain.

Considerând că în timpul războiului, toate statele au luat măsuri în contra naționalităților țărilor inamice: au retras naturalizările, au internat bărbații cari puteau servi ca spioni sau ca soldați, au sequestrat bunurile acestor vrășmași, au anulat orice contract făcut cu dânsii, au interzis orice legătură între naționali și inamici, au adus restricțiuni proprietății industriale sau comerciale în detrimentul, supușilor inamici, etc., căci bunurile din tranzacțiuni banul din orice fel de afaceri se putea întoarce în contra patriei.

Că, în special, legea noastră din 22 Decembrie 1916

care nu este copiată după legiuirea italiană, engleză etc. ci este inspirată din decretul francez din 27 Decemvrie 1914, a interzis orice raport cu supușii inamici și faptul că traducătorul nepriceput a redat termenul «tout commerce» din textul francez, care nu emite de cât un principiu, prin expresiunea «orice operațiune comercială», nu poate schimba sensul adăvârât al interdicțiunii și nu poate reduce scopul ei, care a fost la noi ca și în Franța apărarea economiei naționale.

Că textul corespunzător francez din decretul menționat nu mai lasă nici în doctrină nici în jurisprudență vre-o îndoială în ce privește înțelesul termenului tout commerce, care nu este de cât unul singur: «tout raport», adică orice operațiune civilă sau comercială (Revue trimestrielle de Droit civil, 1917 V 2. pag. 533 § 49, Wahl Droit civil et commercial de la guerre, tom III 1918, pag. 711—2, § 728). O minoritate redusă fiind impresionată poate găsi o expresiune literară într-un text juridic, dar în limba clasică nu este permisă ezitațiunea; că, de altfel, în doctrină nu se mai discută de acum 50 de ani, că interdicțiunea comerțului aduce după sine interdicțiunea actelor civile (Calvo-Droit international, II 1872, p. 47), că ambele tratate de pace, din Versailles și Saint-Germain întrebuintează, în mod invariabil expresiunea «le commerce interdit», înțegând atât actele civile cât și comerciale.

Că, nu se poate cere unor legi făcute în pripă și pentru nevoile momentului preciziunea măsurilor legale edictate după studii prealabile și largi dezbateri parlamentare, este rolul atât al guvernului cât și al instanțelor judiciare, să învedereze scopul unor asemenea legi de războiu, de apărare națională și să le aplice în mod tot atât de larg cât le-a fost și scopul sau intențiunea în care au fost întocmite (comp. R. Japiot, Traité Théorique et pratique du Droit procedural de la guerre, 1919, p. 242 § 297).

Că, din decretul-lege interpretativ din 18 Decemvrie 1918, ca și din legea din 15 August 1916, dată în prima zi a războiului nostru reiese cu evidentă că legea a sequestrat toate bunurile mobile și imobile ale naționalilor țărilor inamice, a explicat că prohibițiunea de a contracta se întinde nu numai la supușii inamici, dar și la inamicii din timpul ocupațiunii, adică la beligeranții în acțiune. Că, legea nu a înțeles că un român să poată cumpăra pentru dânsul, fără ca aceasta să constituie un act de comerț, un bun oarecare de la o autoritate sau de la un beligerant dușman în timpul ocupațiunii și să pedepsească operațiunea numai în cazul când va fi comercială.

Că, legea nu a putut pedepsi cu închisoare semnarea unei cambii pentru o sumă cât de minimă, ori

chiar numai tentativa de a semna sau de a plăti o asemenea schimb — operațiune comercială — și autoriză vânzări de bunuri în valoare de sute și sute de milioane «de imobile, concesiuni de mine, de păduri, cedarea unor exploatare de petrol, consolidarea concesiunii petrolifere pe terenuri particulare», — acte civile ori acte cu caracter mixt, civile pentru vânzător și comerciale pentru cumpărător, unde deci tocmai naționalul care a înstreinat ar fi împiedicat de a invoca nulitatea, procurorul după amnestie nemai având acțiune, căci ar fi lăsat câmp deschis la acapararea fără limită a invadatorului, cea din urmă greșală a interpretului ar fi de a interpreta o asemenea lege, fiind că este specială și fiind că sancționează un principiu prin pedeapsa închisorii, ca un simplu regulament municipal, pe omisiunea sau pe eroarea unui copist, care a sărit un cuvânt sau l-a transcris greșit din textul original.

Că, s'a obiectat într'adevăr că dacă prohibițiunea s'ar întinde la toate actele și comerciale și civile, viața supusului inamic ar fi imposibilă în țara dușmană în care l-a surprins războiul. Că, însă, atât doctrina dreptului internațional, cât și aplicațiunea principiilor ei, care s'a făcut în țara noastră, cu mult mai umanitar de cât în alte țări, ar fi fost suficiente pentru a nu confunda pensiunea alimentară servită supusului inamic de sequestre, sub controlul autorităților și consistând în cele necesare hranei, îmbrăcăminte, locuinței, cu operațiuni de milioane săvârșite direct de către inamic sau supus inamic cu naționalul care putea astfel să alieze o parte din bogățiile țării și să le transforme în mâinile inamicului în mijloace pentru îmbogățirea sa sau pentru prelungirea războiului.

Că, dacă legea a făcut din tratarea cu inamicul un delict pedepsit cu închisoare, a făcut-o și ca apărare națională și ca lege tutelară, protegând naționalul în contra propriei sale slăbiciuni de caracter sau inexperiență, atrăgând atențiunea tuturor prin pedeapsă, corijând pe naționalul slab sau culpabil și făcând din pedeapsa lui exemplu pentru alții.

Că, prohibițiunea fiind a tîl întemeiată, pentru tot cursul războiului, prevederile legii căpătă un înțeles și mai accentuat în timpul ocupațiunii: naționalul fiind la discreția ocupantului și ne mai fiind proteguit de cât prin legile internaționale asupra războiului, singurul mijloc d'a veni în ajutorul său, când este surprins de invaziune, este tocmai legislațiunea națională și tutelară întocmită în partea țării rămasă liberă.

Că, în această privință, nu se poate susține în drept că ocupantul având dreptul și datoria d'a restabili ordinea și viața publică, Statul invadat nu poate lua dispozițiuni de apărare, fie înainte fie chiar în timpul

ocupațiunii, în partea țării rămasă liberă, pentru partea țării invadată, fiind că ocupantul neputând modifica legile țării ocupate, fără interes militar, și dispozițiunile ocupantului dispărând odată cu dănsul, nu poate dușmanul să pretindă că a câștigat drepturi asupra solului țării invadate, că a făcut inoperante toate legile de apărare luate în vederea tocmai a faptului ocupațiunii, că dacă o atare teorie ar fi adevărată, dreptul ocupantului ar fi atributul unei suveranități cu caracter de permanentă, soluțiune cu totul greșită și neadmisibilă în drept.

Că, într'adevăr, în timpul ocupațiunii, după cum ne arată doctrina, ar fi greu de presupus o ipoteză în care interesul militar al ocupantului să vie în conflict cu o lege civilă a țării ocupate (Bonfils No, 1167) că, în fapt, mareșalul Manckensen, prin ordonanțele 5 6 și 7 a interzis vânzarea averii statului român, a ridicat sequestrele puse pe bunurile supușilor dușmani și a abrogat interzicerea de a face plăți acestora, adică a permis de a se urmări datoria unui român, dar prin nici o ordonanță, v. Manckensen nu a obligat pe român să-și vândă averea fie mobilă fie imobilă la cererea ocupantului, iar românul rămânând dator a se supune legilor țării sale, nu era obligat printr'aceasta să satisfacă pe doi stăpâni deodată, cum spune pentru alte cazuri profesorul francez Pillet (Les lois actuelles de la guerre, pag. 256), fiind că unul îi ordonă să nu facă, iar altul nu-i cerea nimic.

Că, tot ce s'ar putea susține este că Corbu, mandatarul reclamantului Stoicescu, nu a putut cunoaște doctrina dreptului internațional, nici legea din 22 Decembrie 1916, și că nu se poate legifera în mod util în teritoriul liber pentru teritoriul ocupat, dar această susținere nu are valoare fiind că principiile generale ale dreptului sunt egale cu legile pe care nimeni nu e presupus că le ignorează și fiind că ideea că, nu se poate legifera pentru a protegi pe naționali din teritoriul ocupat, este neîntemeiată în drept, cum o dovedește și textul legii franceze din 8 Noembrie 1917 (Proiectul Briand, art. 3: «sont annulés ou résiliés de plein droit, à la demande des français tout contrats passés avec des ennemis», pendant l'occupation ou sous le contrôle ennemi, care lege nu constituie o inovațiune, ci este numai aplicațiunea exactă a principiilor doctrinei quasi-unanime care stabilește ca contractul cu inamicul este nul și că interzicerea comerțului cuprinde interzicerea raporturilor civile (Bonfils, No. 1064, în afară de jurisprudența și doctrina invocată de reclamantul Stoicescu, Calvo, II, ediția 1872 p. 47 care citează numeroși autori englezi, italieni, germanii, americani etc. (iar principiile generale ale dreptului au fost sancționate la noi prin legea din 22 Decembrie 1916, care nu a reținut părerea izolată a lui Bluntschli spre care evoluează astăzi domnul Politis (Dalloz Vo. guerre)

canoane academice neadecptabile experienței războiului, după care războiul făcându-se dela stat la stat și nu dela individ la individ, contractele ar fi valabile în principiu, căci într'adevăr din art. 1, 3, 7, 29 ale legii nu este permis a ne îndoi că obligațiunea de a declara orice bunuri, mobile și imobile, obiecte prețioase, etc. și interdicțiunea de a face sau de a încerca să facă vre-o plată, de a executa sau de a încerca să execute vre-o obligațiune, se referă la orice fel de raport, fie comercial fie civil (sunt plăți cu caracter civil, care efectuate dușmanului îi pot mări patrimoniul în timpul războiului). Că, tentativa chiar fiind pedepsită, este evident că nu natura actului ci faptul de a căuta vre-un raport cu dușmanul este ideea dominantă a legii,

Că în legislațiunea noastră spre deosebire de cea franceză și italiană, vânzarea de imobile nefiind în nici un caz un act comercial, nu s'ar înțelege sequestrarea averii imobiliare, dacă vânzarea-cumpărarea de imobile ar fi permisă.

Că această interpretare adaogă într'adevăr la litera unui paragraf: adaogă înțelesul legii nedespărțit de scopul ei.

Considerând că la lumina acestor texte și principii, chiar textul tratatelor recente de pace întrebuintând în toate articolele referitoare expresiunea «commerce interdit» pentru a înțelege ori ce act, orice raport, civil sau comercial și sub orice formă, n'ar fi o metodă de interpretare modernă acea metodă, care având a explica atâtea texte într'un scop mic, așa de însemnat s'ar mărgini pentru a tălmăci o lege să se oprească, la un singur cuvânt, greșeală evidentă a unui traducător grăbit sau nepriceput, și ar scoborâ analiza științifică de azi la nivelul interpretărei medicale, care ne-a lăsat dictonul cunoscut:

«Faute d'un point, Martin perdit son âne».

Că, în sfârșit, legislațiunea specială de război nu a creat principii noi, ci a făcut numai aplicațiunea principiilor constante în doctrina dreptului internațional, că regulile internaționale fiind adevărate legi care nu rămân nici o dată fără sancțiune, legislațiunea specială internă n'a făcut de cât să le amintească și să le sancționeze mai sever prin pedeapsa închisoarei, că chiar dacă țara noastră nu ar fi legiferat de loc în privința raporturilor dintre naționali și inamici, o vânzare imobiliară în valoare de 1-2 milion lei, făcută la un austriac, supus inamic, la un beligerant în timpul ocupațiunei, nu ar fi scăpat de rigoarea regulilor dreptului internațional, care declară nule asemenea operațiuni, jurisprudența fiind conformă cu doctrina, iar impunătoarea literatură jurisprudențială cu greu ar fi privită ca platonice de acei cari au văzut sub sancțiunea ei, că în definitiv se poate zice, că împedicoarea pentru noi de a trata cu supușii

inamici derivă nu numai din legile noastre interne, dar și din toată legislația de război a puterilor aliate nouă, Anglia insulară și Italia quasi-insulară validând numai contractele de război, autorizate de guvernele lor (art. 251 § e).

Că deci asupra acestui punct, motivele apelantului Schlesinger sunt cu totul lipsite de temei.

Considerând că, apelantul își mai sprijină opunerile sale pe textul art. 251 alin d. din tratatul din Saint-Germain, care dispune următoarele (după traducerea română oficială a articolului corespunzător din tratatul ratificat din Versailles): Prezentul articol precum și anexa aci alăturată, nu se aplică contractelor ale căror părți au devenit inamice prin faptul că una din ele locuia un teritoriu care își schimbă suveranitatea, cât timp această parte va fi dobândit, prin aplicarea prezentului tratat, naționalitatea unei Puteri aliate sau asociate..., excepțiune de aliniatul a

„Contractele încheiate între inamici ar fi considerate ca fiind anulate din momentul în care două dintre părți au devenit inamice”.

Considerând că textul tratatului din St.-Germain nu este încă ratificat de România, astfel că nu poate fi luat drept lege, nici strict vorbind ca doctrină, cum cere apelantul, ci numai ca proiect de lege, în care se indică oarecare tendințe, că principiile articolelor 349 și 251 din viitorul tratat, având articolele 297 și 299 corespunzătoare în tratatul din Versailles devenit lege, câtă a vedea dacă interpretarea apelantului este cea adevărată.

Considerând că apelantul bazându-se pe faptul că Statul ceho-slovac n'a fost creiat, ci recunoscut, că bunurile ceho-slovacilor nu se lichidează, că contractele lor nu se anulează, a conchis că statul ceho-slovac n'a fost nici o dată inamic, că naționalii Ceho-slovaci n'au fost nici o dată inamici, că acest stat neîncetând de a exista în istorie, independența lui se fixează în prima zi a războiului pentru liberarea popoarelor, 2 August 1914, că prin urmare nu se poate face distincțiune între actele anterioare războiului și cele din timpul războiului, când sunt încheiate între un ceho-slovac și un aliat al înțelegerii, astfel că vânzarea de imobil în discuțiune, făcută în anul 1917, este perfect valabilă.

Că, apelantul a mai susținut că această interpretare este singura posibilă a textului art. 251 alin. d și singura în concordanță cu principiul de autodeterminare a naționalităților și cu principiul adoptat în legea noastră, când recunoaște calitatea de român unui Român din Transilvania.

Considerând din prim loc că textul art. 251 alin. d. din viitorul tratat din Saint-Germain nu are numai o interpretare posibilă, ci poate fi interpretat în

sensuri diferite, precum: *a.* cel mai firesc, că se mențin contractele între statele noi din Austria desmembrată, și Austria, fiind că aceste contracte reprezintă imensa majoritate a cazurilor și fiind că Austria rămânând în minoritate față de acele state, anularea contractelor ar lovi economicește nu Austria, dar statele cele noi, iar obiecțiunea că tratatul de pace nu creiază inamici, lăasă fără explicațiune timpul și modul cum Cehoslovacia a fost considerată ca aliată; sau *b.* textul poate avea în totul sau în parte sensul celălalt apelantului și anume, că prevede contractele între aliați și ceho-slovaci, etc., pe de o parte, și mai prevede și contractele între aceștia și austriaci; sau *c.* textul poate avea sensul cuprinzând și prima explicațiune și a doua, adică contractele între austriaci și ceho-slovaci dela 1918 și contractele între aliați și ceho-slovaci dela 1914, fiindcă în anexa ce urmează în tratat se arată în § 1. că două părți, sunt considerate în această materie ca inamice, când comerțul între dănele a fost interzis sau a devenit ilegal prin orice mod, și comerțul a fost interzis între aliați și ceho-slovaci dela 1914 și a devenit cu siguranță nelegal între Austria și Ceho-slovacia după revoluțiunea din Praga, în Noembrie 1918, neînțelegându-se almintrelea cum poporul Ceho-slovac ar putea fi considerat ca aliat al înțelegerii fiind că armistițiul (11 Noembrie 1918) nu însemnează sfârșitul războiului, ci numai suspendarea ostilităților și fiindcă la acea dată a armistițiului blocusul putea să fie începutul participării ceho-slovacilor la efortul înțelegerii.

Că, însă, oricare ar fi interpretarea ce s'ar da textului din tratat, explicațiunea noastră nu poate reforma istoria, nici presupune redactorilor textului un spirit în contradicție cu dreptul.

Considerând, într'adevăr, că apelantul a făcut o confuziune constantă între înțelesul cuvântului național-etnic și național cetățean, că dacă nimeni nu contestă că națiunea Cehă nu s'a născut odată cu tratatul de pace sau la începutul războiului, nimeni însă nu poate susține ca Statul Ceho-Slovac a existat atâta timp cât Statul Austro-Ungar n'a fost desmembrat, fie de fapt prin revoluțiune, fie de drept prin ratificarea tratatului.

Că, participarea la luptă a unor legiuni de ceho-slovaci alături de înțelegere, nu are înrăurire asupra emancipării Statului Ceho-Slovac, precum legiunea de Garibaldieni, care s'au luptat la 1870 n'a făcut din Statul Italian inamicul Prusiei, că, nici încurajarea dată și promisiunile făcute unor patrioți Cehi la Londra, în timpul războiului, nu pot fi luate ca punct de plecare a suveranității ceho-slovace, recunoașterea chiar în principiu a viitorului Stat ceho-slovac

fiind indiferentă în speță, fiindcă acest eveniment este din anul 1918, iar vânzarea în disconțiune din anul 1917.

Că, jocul de cuvinte ce s'a făcut asupra «recunoașterei» Statului Cehoslovac în tratatul din Versailles și «recunoașterea» calității de cetățean român, Românului ardelean care cere încetățenirea la noi cu greu s'ar putea lua în serios, în primul caz se recunoaște independența unui Stat, care va intra în familia Statelor din dreptul internațional (cuvântul «recunoaștere» este chiar expresiunea clasică în toate tratatele) dar care încetase d'a exista ca Stat aparte sub orice denumire în cursul istoriei. În cazul celălalt se împlinește drepturile politice unui om care nua încetat d'a fi național etnic român, dar care n'a figurat în Parlamentul din Buda-Pesta ca «cetățean român» ci ca român «cetățean ungur» (să se noteze că numai Bucovinenii figurează în Tratatul cu Austria, Transilvănenii vor figura în tratatul cu Ungaria).

Că, atât de adevărat este că articolul 251 leagă naționalitatea de suveranitatea Statului, care va primi pe beneficiarul dreptului ca pe supusul său, ca pe cetățeanul său, în cât articolul acordă exact aceiași favoare austriacului de sânge care devine cetățean Cehoslovac, precum art. corespunzător 299 al tratatului din Versailles acordă aceiași favoare Germanului de sânge care devine cetățean polonez (tratatul Saint-Germain, art. 70, 76 și 78, tratatul Versailles 84, 91) fixându-se din tratat și momentul când naționalitatea se leagă de stat (prin aplicarea tratatului), cum era și firesc, la data ratificării tratatului (St-Germain art. 381, Versailles art. 440).

Că războiul făcându-se între state iar nu între indivizi, a vorbi de Statul Ceho-slovac ca dușman sau ca aliat, dela începutul războiului și în orice caz din anul 1917, data contractului, este un adevărat noul sens. Măsurile militare și economice, care s'au luat în contra Ceho-slovacilor etnici, nu s'au luat într'adevăr în privința naționalității lor, dar au vizat pe Ceho-slovacii cetățeni Austro-Ungari, astfel că este cu totul neștiințifică acea dedublare a eului fiecărui individ și care ar consista a susține că toți Francezii, Rușii, Italienii, Românii care au fost împușcați de Cehoslovaci, au fost împușcați cu mână militară, dar cu gând de aliat.—Nu putem interpreta tratatul pe temeiul principiilor legii germane Delbruck, care a făcut indignarea lumii întregi, astfel că privirea aceluiași individ prin una și aceeași lege ca având două cetățenii, una aparentă și alta virtuală, este o teorie de o mare virtuositate, dar care nu va isbuti să fie primită ca concepțiune juridică în dreptul public.

Că, prin consecință, nu trebuie să tragem concluziunea din faptul că s'a recunoscut independența Statului Ceho-slovac și din acela că nu se lichidează

bunurile ceho-slovace sau nu se anulează contractele, că implicit Statul Ceho-slovac a fost considerat în mod retroactiv ca aliat dela începutul războiului și că prin aceasta s'a validat toate contractele făcute de Cehoslovaci în timpul războiului.

Stăruitul în numărul viitor.

JUDECĂTORIEA OCOL. I BUCUREȘTI

COMISIA ARBITRALĂ

Audiența de la 8 Septembrie 1920

Președinția D-lui Gh. Brezeanu Judec.-președinte.

Banca Generală cu Philip Haas & Fii

LOCATIUINE.—CONTRACT.—PRELUNGIRE.—CHIRIE.—SPOR.—APLICAREA
LUL. ART. 6 AL. 1, 7 ȘI 11 DIN DECRETUL-LEGE DIN 2 APRILIE
1920.

Dispozițiunile art. 6 al. 1 din decretul-lege dela 2 Aprilie 1920 privitoare la sporirea chirilor își are aplicarea numai în cece privește contractele de închiriere al căror termen expiră la 23 Aprilie 1920, iar nu și acelor contracte în curs de executare a căror dată trece de acest termen.

No.—1320. Respinsă cererea făcută de Banca Generală a Țării Românești în contra Firmei Philip Haas et Fii.

S'a ascultat D-nii avocați P. Niculescu și Al. Marinescu din partea Băncii reclamante și I. Vasilescu și A. Em. Lăzărescu din partea firmei pârâte.

Comisiunea,

Asupra cererei Băncii Gr. a T. R. făcute prin suplica înreg. la No. 5157 | 920, prin care tinde a obține un spor de chirie în sumă de lei 35,029 bani 50 dela firma Philip Haas & Fii, reprezentând spor suplimentar de chirie, în afară de cel de drept, convenit în virtutea decretului-lege din 2 Aprilie 1920.

Având în vedere cererea introductivă, contractul de închiriere vizat de Ad. Financ. a Cap. sub No. 10931 | 915, actele din dosar și susținerile orale ale părților.

Având în vedere că firma Philipp Haas et fii opune un fine de neprimire a cererei reclamantei, tras din faptul că contractul său de închiriere este în curs de executare și că astfel fiind el nu poate suferi nici un fel de modificare—și ca consecință cere respingerea acțiunii.

Având în vedere că cestiunea ce se pune în primordial în discuțiunea comisiunei este de a se stabili dacă contractele de închiriere a căror durată trece de 23 Aprilie 1922, sunt sau nu susceptibile de sporirea chiriei.

Având în vedere că intimata își sprijină cererea sa pe disp. art. 6 al. 1 din decretul-lege No. 1420/1920.

Având în vedere că este neîndoișos stabilit, că decretul-lege din 2 Aprilie 1920, nu desființează contractele de închiriere, creând un regim legal și special, ci din contră consfințește principiul libertății convențiunilor, întru aceia că, în art. 6 al. 11, art. 8 al. 11, 12, 13, art. 22, etc. din decretul-lege, recunoaște tăria convențiunii părților întru atât, în cât pune chiar obligațiunea formală comisiunei arbitrale să mijlocească înțelegerea dintre părți și că această înțelegere să constituie însăși hotărârea ei.

Considerând că dacă decretul-lege prelungește închirierile scrise sau verbale ale căror termene expiră la Sft. Gheorghe 1920 precum și cele în curs de executare cu termen înainte de Sft. Gheorghe 1922, aceasta nu o face pentru a desființa sau stânjeni li-

bertatea convențiunilor, căci nu suprimă voința părților, ci ea prelungește o convențiune legal încheiată de proprietar cu chiriașul său pe o durată care nu trece de 23 Aprilie 1920 și cu o majorare fixă de chirie, lăsată la voia proprietarului de a o dobândi sau nu, cum și posibilitatea de sporirea ei peste proporția fixată de bună voe dacă poate conveni prin comisia arbitrală dacă înțelegerea nu poate avea loc (art. 6 al. 8 și 11)

Având în vedere că ceace a determinat intervenția legiuitorului în materia închirierilor, a fost grija turburării ordinii sociale, provocată prin speculațiunea inerentă lipsei de locuințe și aceasta numai pe timpul cât se crede necesar fatalmente trecerea la starea vieții normale.

Considerând că legiuitorul socotind că perioada aceasta de tranziție nu trece de 23 Aprilie 1922 s'a ocupat numai de contractele ce expiră înaintea acestui termen, căci dispozițiunile dec.-lege fiind de ordine publică nu se pot întinde peste cea ce el în mod limitativ și restrictiv a prevăzut.

Considerând că art. 1 din decretul-lege limitează contractele în curs de executare, care beneficiază de dispozițiunile lui, la cele cu termen înainte de Sft. Gheorghe 1920, iar art. 6 care în mod restrictiv enumără cazurile de beneficiul sporului, numai pentru imobilele prevăzute în art. 1.

Considerând că dacă legiuitorul ar fi voit să acorde noi avantajii și proprietarilor ce au contractat liber, pe termene lungi, ce depășesc perioada de frământare socială provocată de un război așa de greu și de lung, termene cu cât mailungi cu atât mai avantajoase pen-prorietarii, ar fi spus-o prin simple cuvinte «contractele în curs» fără a fixa limitele lor, cum de altfel când a voit a făcut-o, căci în art. 35 al. 2 din legea măsurilor excepționale când a intenționat a reduce toate chiriile, a zis: «Contractele în curs» sau acele încheiate după 26 Octomvrie 1915 până la promulgarea acestei legi, vor fi reduse de drept la chiria contractată la 26 Octomvrie 1915».

Considerând că dacă în adevăr în art. 6 al. 7 legiuitorul zice că: «Sporurile se calculează asupra chiriei anuale constatate la Sf. Dumitru 1915 la toate închirierile de ori cine, sub ori ce formă și la ori ce dată ar fi făcute», nu s'a înțeles a se ocupa de contractele ce expiră după 23 Aprilie 1922, ci el a căutat tocmai să clarifice intențiunile sale, și să înlăture discuțiunile ce se făceau mai înainte asupra cestiunei de a se ști dacă închirierilor făcute de Stat, Județ, Comună și de diferite instituțiuni de bine-facere, etc. prin licitațiune publică și la date anterioare lui 1 Martie 1913, le erau aplicabile dispozițiunile legii măsurilor excepționale sau nu. Că dacă s'ar fi înțeles a se da o extindere complectă dispozițiunilor Dec.-lege asupra tuturor contractelor în curs, aliniatul 7 din art. 6 n'ar fi terminat cu cuvintele: «și la ori ce dată ar fi făcute», ci cu cuvintele «la ori ce dată ar expira ele», ceace nu se poate bănui nici înțelegere,

Că așa fiind dispozițiunile art. 6 și 1 din Dec.-Lege No. 1320/1920 trebuie strict interpretate și riguros aplicate întru cât conțin dispozițiuni de ordine publică care nu îngăduie a acorda contractelor în curs, peste 23 Aprilie 1922 vre-un fel de spor.

Așa că cererea reclamantei caută a fi privită ca neîntemeiată și ca atare respinsă.

Pentru aceste motive, respinge acțiunea.

Semnații: Gh. Brezeanu, Cezar Pascu, Pulu Alexandrescu